747/06

Den 1. maj 2006 blev i sag nr. 66.841:

xxxxxx xxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der er omfattet af en arbejdsmarkedspension i Danica Pension, påstår selskabet tilpligtet at udbetale fuld udbetaling ved tab af erhvervsevne samt yde præmiefritagelse med virkning fra den 1/5 2005.

Selskabet har med virkning fra den 1/5 2005 udbetalt halv ydelse ved tab af erhvervsevne under henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne alene er nedsat med halvdelen.

Det fremgår af sagen, at klageren er født i 1962 og tidligere har arbejdet som hjemmehjælper. I april 2004 anmeldte hun til selskabet, at hun led af angst/depression.

Af statusattest af 6/4 2004, der er udfyldt af klagerens egen læge, fremgår det bl.a., at klageren siden 1997 har haft problemer med angstneurose med depression i forbindelse med fobisk angst.

I skrivelse af 29/4 2004 til klageren bevilgede selskabet midlertidig udbetaling ved tab af erhvervsevne med virkning fra den 27/1 2004, idet selskabet vurderede erhvervsevnen i forhold til hendes erhverv som hjemmehjælper.

Herefter indhentede selskabet oplysninger fra Å. Kommune.

Af statusattest af 28/9 2004, der er udfyldt af klagerens egen læge, fremgår bl.a.:

"Sygemeldt p.gr.a. panik og social angst. Hun har været henvist til fobiskolen, hvor man ikke skønnede, at hun kunne drage nytte af terapien. Hun har ikke selv aktivt fravalgt fobiterapien, men givet udtryk for opblussen af sine fobier i forbindelse med kontakt til nye personer.

Hun har desuden flere fysiske problemer. Således er gennem flere år behandlet for hypertensio art. med tabl. Selo Zok 50 mg. daglig.
BT aktuelt vedreguleret 125/80, pul 72 rglm.

Denne tilstand kan betragtes som om ikke resultat af hendes psykiske stresstilstand, så dog forværret ved denne.

Colon irritabile (spastisk tyktarm) og ryggener med hø.sidig supraspinatus syndrom (med tryk på m.resialis sxt.), opstået ved arbejdsplads for år tilbage. Symptomer forværret efter UT februar 2000, Whip lash seqv. Desuden hø.sidig lænde- og glutealsmerter med natlig uro i hø. UE med forstyrret nattesøvn.

Desuden behandles hun regelmæssigt for kroniske hudlidelser:
1. håndeksem, forværret ved vådt arbejde og rengøringsmidler.
2. rec. rosen i ansigt.
Endelig har hun kroniske smerter i hænder p.gr.a. polyartrose (slidgigt) og fødder, forfodsplatfod med valgus udvikling.

Alt udelukker fysisk arbejde med løft, længere tids ståen og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger.

Tilstanden er både hvad angår det psykiske som det somatiske - stationær."

I forbindelse med genhenvisning anførte psykolog A.M.K.B. fra Sociallægeinstitutionen - Reva-Si i skrivelse af 9/11 2004 bl.a.:

"**Psykologisk vurdering og konklusion:**

På baggrund af den tidligere 'Psykologisk vurdering - Reva-Si', status fra Fobiskolen, opfølgningskonference d. 16.09.2004 med deltagelse af VSR, VSR's ægtefælle, egen læge og sagsbehandler samt samtale med VSR og VSR's ægtefælle d. 25.10.2004 vurderes og konkluderes følgende: Rent diagnostisk vurderes der at være tale om en blandet angstproblematik - primært panikangst og socialfobi, men også klaustrofobi og sygdomsangst. På baggrund af samtaler med VSR samt det samlede forløb vurderes det sandsynligt, at der er tale om en angstproblematik som udspringer af en ængstelig-evasiv personlighedsstruktur med udtalt tilbøjelighed til frygtsomhed, undgåelsesadfærd og passiv afhængighed af andre (dependens).

Det vurderes, at VSR's psykiske tilstand må betragtes som stationær, i og med at VSR - med baggrund i karakteren af den psykiske lidelse - ikke magter/tør deltage i et relevant behandlingstilbud bestående i et psykoterapeutisk forløb på Fobiskolen og/eller medicinsk behandling. VSR's lidelse ses under herværende forløb at være blevet forværret - ifølge VSR blot i kraft af, at det er blevet foreslået, at VSR skulle forsøge at forbedre sit funktionsniveau via behandling. VSR vurderes ikke aktivt at have fravalgt behandling, men vurderes at reagere på, at hun har oplevet en væsentlig opblussen af sin angst/fobier i forbindelse med kontakten til Fobiskolen. Det vurderes med baggrund heri ikke at være psykologisk hensigtsmæssigt at lægge et øget pres på VSR omkring at deltage i behandling, idet dette blot vil medvirke til at øge den psykiske skrøbelighed. Behandlingsmulighederne vurderes hermed at være udtømte. Begrænsningen i VSR's arbejdsevne vurderes at ville gøre sig gældende i ethvert erhverv. I forhold til en tilbagevenden til arbejdsmarkedet vurderes situationen at stille sig vanskelig.

VSR vurderes i Reva-Si at have væsentlige psykiske skånebehov. For at begrænse VSR's angst i et arbejde har VSR brug for et minimum af pres, stress, omstilling, forandring og konfrontation med det nye og ukendte. VSR har brug for, at arbejdspladsen er indrettet med hensyntagen til hendes klaustrofobi - herunder har hun brug at undgå lukkede rum, må have adgang til et toilet med vinduer, ligesom arbejdet ikke

må fordre kørsel med elevator. VSR har brug for en stabil og særdeles forudsigelig arbejdsdag / arbejdsrutine, idet hun tager lang tid om at udvikle fortrolighed med et nyt arbejde og få sin angst til at falde til ro. VSR vil formentlig trives bedst med at skulle varetage selvstændige arbejdsopgaver indenfor en bred tidsramme med mulighed for en vis fleksibilitet, hvor hun efter behov kan tage hensyn til sin sygdom. VSR vil formentlig også trives bedst med at arbejde alene; alternativt med et overskueligt antal kolleger, idet VSR har angst omkring at skulle møde nye mennesker eller være sammen med mange mennesker på een gang. Med hensyn til en eventuel omskoling giver VSR udtryk for, at hun slet ikke kan overskue at skulle deltage i et opkvalificerende kursus på grund af angst.

Hertil kommer, at VSR har en række fysiske skånebehov overfor vådt arbejde, handsker og rengøringsmidler med baggrund i hudeksem. Hertil kommer skånebehov overfor fysisk arbejde med løft, længere tids ståen og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger.

Ved samtale d. 09.11.2004 fortæller VSR, at hun oplever, at hun ikke vil kunne magte at deltage i en arbejdsprøvning, ligesom hun heller ikke længere mener at ville kunne klare et fleksjob på nedsat tid (f eks. 20 timer ugentlig fordelt på 4 arbejdsdage). VSR oplever, at hendes tilstand stedse forværres som følge af den aktuelle usikkerhed omkring hendes fremtid og hun frygter at et pres i forbindelse med en arbejdsprøvning vil virke yderligere psykisk forværrende. l lyset af de ovennævnte psykiske barrierer og vanskeligheder sætter VSR nu sin lid til en pension som den eneste mulige løsning på hendes situation.

l Reva-Si vurderes det, at en arbejdsprøvning reelt vil virke stærkt psykisk belastende på VSR. Ifald man fra Forvaltningens side vælger at iværksætte en arbejdsprøvning med henblik på en konkret kortlægning af VSR's arbejdsevne må man regne med, at det - ud fra det aktuelle arbejdsmarked - umiddelbart vil være vanskeligt - og tvivlsomt - om man vil kunne finde et passende afprøvningssted (eller alternativt fleksjob), som vil kunne modsvare de nævnte skånebehov. Der vurderes ligeledes i Reva-Si at kunne være tvivl omkring, hvorvidt VSR vil kunne magte et arbejde på

nedsat tid (f.eks. et fleksjob på 20 timer ugentlig fordelt over 4 dage), idet hun tidligere knapt har kunnet klare at arbejde på nedsat tid. Ligeledes vurderes det tvivlsomt - på grund af den psykiske lidelses karakter - om VSR vil kunne fungere i et fleksjob, selvom det skulle leve op til kravene om skånehensyn."

Af ressourceprofilen fremgår bl.a.:

"**6 Sammenfattende vurdering af arbejdsevnen:**

Vurdering af ressourcer:

VR har haft en stabil tilknytning fil arbejdsmarkedet som ufaglært. Siden 1991 arbejdet deltids pga. sygt barn og fået komp. for tabt arbejdsfortjeneste. Siden 1993 tiltagende vanskeligheder ved at få arbejdslivet til at fungere pga. angst. Føler sig ikke forstået med sine vanskeligheder af ledelsen på de forskellige arbejdspladser og bliver i april 2004 fyret pga. sygdom. Det har ikke siden været muligt for VR at deltage i behandling for angstlidelsen mhp. at indgå i arbejdsprøvning. Familien er en støtte for VSR, men også meget påvirkelig af VR's helbredsmæssige situation. VR er efterhånden kun i mindre omfang i besiddelse af de personlige kompetencer der skal til for at fungere på arbejdsmarkedet. Hertil kommer fysiske begrænsninger, der fordrer varige skånehensyn til alt fysisk arbejde med løft, længere tids ståen og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger.

Vurdering af de arbejdsmæssige muligheder:

De helbredsmæssige forhold reducerer VRs arbejdsevne i en grad, der udelukker deltagelse i arbejdsprøvning og dermed muligheden for tilbagevenden til arbejdsmarkedet ej heller på fleksvilkår.

Vurdering af barrierer for udvikling af ressourcer:

De helbredsmæssige forhold - primært en mangeårig blandet angstproblematik - vurderes i sig selv at udgøre en barriere for tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Der er tale om en varig tilstand, hvor yderligere forsøg på behandling Vil forværre angsttilstanden. Det er således ikke muligt at tilbyde VR yderligere behandling med det formål at blive i stand til at indgå i en arbejdsprøvning."

I skrivelse af 7/12 2004 blev klageren bevilget førtidspension med virkning fra den 1/1 2005. Af begrundelsen fremgår bl.a.:

> "De helbredsmæssige forhold reducerer således Deres arbejdsevne i en grad, der udelukker deltagelse i arbejdsprøvning og dermed muligheden for tilbagevenden til arbejdsmarkedet ej heller på fleksvilkår."

Overlæge, dr.med. F.W.B. udarbejdede på selskabets anmodning speciallægeerklæring af 23/3 2005, hvoraf det bl.a. fremgår:

> "**Nuværende klager**
>
> 1. Angstanfald, der er til stede 1 - 3 gange dgl., nogle dage har hun mere konstante angstsymptomer. Angstanfaldene består fortsat i hjertebanken, mundtørhed, svedden, rysten, hyperventilation, kvælningsfornemmelse og trykken i brystet m.m. Udover f.eks. arbejdsmæssigt pres, kan lukkede rum, trængsel, nye steder og travlhed provokere tilfældene. Angstfølelsen er aldrig helt væk.
>
> 2. Lænderygsmerter, der er dgl. og konstant til stede, også natligt. Smerten er lokaliseret til højre side af lænden med udstråling til højre balde og ned på bagsiden af højre lår. Smerteintensiteten er varierende, angives ofte som svær. Tager ikke smertestillende medicin. Bruger varmepude og laver øvelser.
>
> …
>
> **Resume og konklusion**
>
> … Objektivt findes lidt muskulær ømhed i skulderåg og i højre bækkenregion, let nedsat bevægelighed ved foroverbøjning i lænderyggen og bilateral hulfod og let knytdannelse på begge fødder. Ved undersøgelsen fremtræder skadelidte psykisk naturlig. Er efter længere sygemelding tilkendt helbredsbetinget førtidspension pr. 01.01.05.
>
> Konklusivt er skadelidtes muligheder på arbejdsmarkedet grundigt gennemprøvet. Overvejende pga. angstsymptomerne, men også i nogen grad lænderygsymptomerne, skønnes det ikke realistisk at skadelidte vil kunne klare sig på arbejdsmarkedet, bortset fra helt spec. beskyttede forhold, hvor hun må være tryg med hvad der ville ske i løbet af arbejdsdagen og hvor der ikke kunne forekomme uventede hændelser eller opgaver. De helbredsmæssige ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet skønnes

således at være meget beskedne. Der kan ikke anvises behandling, der på afgørende vil ændre på denne situation."

I skrivelse af 13/4 2005 til klageren meddelte selskabet, at selskabets lægekonsulenter vurderede, at hendes generelle erhvervsevne var nedsat til halvdelen, men ikke til 1/3 eller mindre, idet lægekonsulenterne bl.a. lagde vægt på, at ryggenerne ikke burde forhindre hende i at udføre et ikke rygbelastende arbejde, men at hendes psykiske gener nedsatte den generelle erhvervsevne til halvdelen. Selskabet oplyste, at klageren således var berettiget til halv udbetaling ved tab af erhvervsevne med virkning fra den 1/5 2005.

Klageren kunne ikke acceptere afgørelsen, hvilket hun meddelte selskabet i skrivelse af 17/4 2005. Hun henviste i den forbindelse til oplysningerne fra Å. Kommune, egen læge samt speciallægeerklæringen af 23/3 2005.

I skrivelse af 16/5 2005 til klageren fastholdt selskabet sin afgørelse, idet selskabet henviste til, at lægekonsulenterne bl.a. lagde vægt på, at hendes legemlige sygdom ikke var af væsentlig betydning for hendes arbejdsevne og at hendes angstproblemer ikke burde forhindre hende i at kunne udføre et passende hensyntagende arbejde på nedsat tid.

Klageren har herefter indbragt sagen for nævnet, hvor hun har gjort gældende, at hun er berettiget til fuld udbetaling ved tab af erhvervsevne samt præmiefritagelse, da hun ikke kan arbejde på grund af sine angstproblemer. Klageren har uddybende redegjort for sin påstand. Endvidere har hun bl.a. anført:

"I forsikringsbetingelserne bruges ordet arbejdsevne, og Danica Pension bruger ordet erhvervsevne i deres afgørelse.

Som vi fortolker det, er arbejdsevne et bredere begreb end erhvervsevne. Erhvervsevne bygger udelukkende på helbredsmæssige forhold, og arbejdsevne er et begreb der bruges bredere f.eks. ved afgørelser i kommunen, hvor der også tages hensyn til andre forhold. Hvis det vurderes, at personen ikke har arbejdsevne overhovedet, og

situationen ikke kan ændres, tilkender kommunen førtidspension. Se også forklaring på vedlagte udskrift med forklaring fra Danica Pensions hjemmeside.

Da der i policen, som ikke er ændret, er brugt ordet arbejdsevne, mener vi, at afgørelse fra Danica Pension skal ligge meget tæt op af afgørelsen fra kommunen, der har bevilget førtidspension. Kommunen har vurderet, at V. ikke har arbejdsevne overhovedet.

Og selvom der bruges betegnelsen erhvervsevne, mener vi, at V.'s erhvervsevne er nedsat til mindre end 1/3 del. Danica Pension bruger i deres afgørelse betegnelsen, at V.'s angstproblemer ikke *burde* forhindre hende i, at udføre passende hensyntagen arbejde på nedsat tid.

Vi mener her, at Danica Pension tager en generel vurdering, og ikke forholder sig til V.'s konkrete situation."

Selskabets advokat har efterfølgende oplyst, at selskabets psykiatriske lægekonsulent ønsker klageren undersøgt af overlæge R.R., psykiatrisk hospital Å. med henblik på udarbejdelse af en psykiatrisk speciallægeerklæring, idet klagerens psykiske lidelse er blevet forværret.

Klageren har imidlertid afvist dette under henvisning til, at der ikke er sket en forværring af sygdommen, og at hendes tilstand vil forværres, såfremt hun skal deltage i yderligere undersøgelser. Klageren har nærmere redegjort herfor i skrivelser af 4/7 2005 og 10/7 2005. Hun ønsker, at sagen skal afgøres på det foreliggende grundlag.

I skrivelse af 25/7 2005 til nævnet har selskabets advokat fastholdt afgørelsen. Af skrivelsen fremgår bl.a.:

"Det ændrer ikke på den lægelige vurdering af klagers generelle erhvervsevne, at klager pr. 1. januar 2005 er blevet tilkendt offentlig førtidspension, idet denne tildeles ud fra flere og andre kriterier end udbetaling af erhvervsevne.

…

Der er ikke stillet nogen sikker diagnose vedrørende klagers psykiske lidelse og der er ingen lægelig dokumentation for at klagers generelle erhvervsevne er nedsat med mere end 1/2."

Klageren har vedlagt "Forsikringsoversigt", hvoraf det bl.a. fremgår:

"**Udbetaling ved tab af arbejdsevne**

Forsikringen giver ret til udbetaling af forsikringsydelse i tilfælde af midlertidig uarbejdsdygtighed og varigt tab af arbejdsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

…

Hvis de er midlertidigt uarbejdsdygtig, eller hvis Deres arbejdsevne nedsættes varigt til 1/3 eller mindre af den fulde arbejdsevne, udbetales hele forsikringsydelsen.

Er De imidlertid halvt uarbejdsdygtig eller nedsættes Deres arbejdsevne varigt til mellem 1/2 og 1/3, udbetales halvdelen af forsikringsydelsen."

Sekretariatet har efterfølgende anmodet selskabets advokat oplyse, hvilke forsikringsbetingelser der er gældende for nærværende forsikring. Advokaten har i skrivelse af 12/12 2005 til nævnet oplyst følgende:

"Gruppeinvaliderenten blev tegnet i 1991 via Baltica. Pr. 1. januar 1992 overgik den til Danske Forsikring. De som bilag A fremlagte gældende forsikringsbetingelser blev varslet i november 1996.

Det kan i øvrigt til orientering oplyses, at der ingen forskel er på begreberne 'erhvervsevne' og arbejdsevne', som blev anvendt i forsikringsbetingelserne før den nye pensionslov. Dette fremgår også af definitionen af begrebet i forsikringsbetingelserne. Da det offentlige system nu opererer med begrebet 'arbejdsevne', der er defineret anderledes end i forsikringsbetingelserne, har forsikringsselskaberne valgt alene at anvende udtrykket 'erhvervsevne'."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"**§ 4. Dækning ved tab af erhvervsevne.**

Stk. 1. Ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne.

…

Forsikringsydelsen udbetales, hvis forsikredes erhvervsevne midlertidigt eller længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne.

Den halve forsikringsydelse udbetales, hvis forsikredes erhvervsevne midlertidigt eller længerevarende er nedsat til mellem 1/2 og 1/3 af den fulde erhvervsevne.

…

Stk. 2. Midlertidig tab af erhvervsevne.

Ved midlertidig tab af erhvervsevne forstås, at forsikrede alene kan passe sit arbejde i et omfang svarende til 1/2 eller mindre. Hvis forsikrede kan passe sit arbejde i større omfang end 1/2, anses erhvervsevnen ikke for nedsat.

Udbetaling af midlertidig tab af erhvervsevne sker for et begrænset tidsrum. Danske Liv & Pension er berettiget til at gøre den fortsatte udbetaling betinget af at forsikredes erhvervsevne fortsat er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Udbetaling ophører i alle tilfælde ved aftalt ophørstidspunkt.

…

Når Danske Liv & Pension efter reglerne om længerevarende tab af erhvervsevne har vurderet, at forsikrede længerevarende har mistet erhvervsevnen, ophører forsikredes ret til udbetaling ved midlertidig tab af erhvervsevne.

Stk. 3. Længerevarende tab af erhvervsevne.

Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i sådant omfang, at hans fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes erhvervsevne længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest 18 måneder efter 1. sygedag, eller ved ulykkestilfælde 18 måneder efter skadedagen. Danske Liv & Pension kan for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det længerevarende erhvervsevnetab. Så længe udskydelsen varer, sker der udbetaling efter reglerne om midlertidig tab af erhvervsevne.

Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til 1/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3, respektive 1/2 bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Ved vurderingen af forsikredes tab af erhvervsevne foretages et skøn over, om forsikrede må anses for egnet til omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til og i tilfælde af omskoling må forventes at blive i stand til at opretholde den førnævnte indtjening, anses hans erhvervsevne ikke for nedsat til 1/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3.

Der tages ikke hensyn til, om forsikrede på grundlag af situationen på arbejdsmarkedet er eller efter omskoling vil blive i stand til at få arbejde svarende til sin uddannelse.

Hvis det vurderes, at forsikrede ikke har mistet sin erhvervsevne i den forstand, der nævnes ovenfor, er forsikrede ikke længere berettiget til at modtage ydelser efter reglerne om midlertidig tab af erhvervsevne.

…

Stk. 4. Anmeldelse/dokumentation.

…

Danske Liv & Pension kan til enhver tid kræve dokumentation for, at forsikredes tab af erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive mellem 1/2 og 1/3. Danske Liv & Pension kan forlange de oplysninger, det anser for nødvendige til bedømmelse heraf."

3 af nævnets medlemmer udtaler:
Efter de lægelige oplysninger i sagen finder disse medlemmer, at klagerens fysiske og især psykiske sygdomme er af en sådan karakter, at det herved er sandsynliggjort, at hendes generelle erhvervsevne varigt er nedsat til 2/3.

2 medlemmer finder, at dette ikke er sandsynliggjort, og lægger herved særlig vægt på, at arbejdsprøvning ikke har været gennemført i tilstrækkeligt omfang, ligesom behandlingsmulighederne ikke forekommer udtømte.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Herefter

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klageren er berettiget til udbetaling af fulde ydelser og præmiebetaling fra den 1/5 2005.

Marianne Højgaard Pedersen